

Autor: Julius Evola

Označení levice a pravice vycházejí z krizí už zasaženého politického systému. V tradičních společnostech neexistovaly – přinejmenším ve svém nynějším významu. Mohly zde sice působit opoziční strany, ty ovšem spíše než jako revoluční a protisystémové vystupovaly jako loajalistické a přijatelné. A tak lze v Anglii mluvit o nejoddanější straně Jeho Veličenstva nebo o „velmi loajální opozici Jeho Veličenstva.“ Následkem vlivu novějších podvrtných hnutí se situace změnila a je známo, že původně byly levice a pravice definovány na základě umístění svých poslaneckých lavic v parlamentu.

Julius Evola

Na odlišných úrovních nabývá pojem pravice odlišných významů. V oblasti ekonomické se pravice vymezuje čistě na kapitalistickém základě – což však nutně nemusí postrádat legitimitu, pokud nezneužívá své moci a její alternativou jsou jen socialismus a marxismus.

Politická pravice nabývá plného významu tehdy, pokud je v organickém státu nastolena monarchie, jak tomu bylo obzvlášť ve střední Evropě a částečně také v konzervativní Anglii.

Nemusíme se pochopitelně ohlížet na institucionální předpoklady a můžeme mluvit o pravici ve světle duchovní orientace a nahlížení světa. Být napravo pak znamená – kromě opozice k demokracii a všem „sociálním“ mytologiím – bránit duchovní, aristokratické a válečnické (jak se odvozeně a s odkazem na přísné vojenské tradice stalo např. s tzv. prušáctvím) hodnoty coby tradiční. Také to obnáší jistou nechuť k intelektualismu a buržoaznímu fetišismu „kultivovaného člověka“ (příslušník jisté staré piemontské rodiny k tomu poznamenal: „Dělím náš svět na dvě třídy: urozené, a ty s univerzitním diplomem“, což podpořil i Ernst Jünger oceněním protijedu představovaného „zdravým analfabetismem“).

Patřit k pravici také znamená být konzervativcem, nikoliv však ve statické formě a smyslu. Zjevným předpokladem pro konzervativní pozici je existence dědictví hodného uchování – což pro nás s ohledem na bezprostřední minulost Itálie od jejího sjednocení představuje obtížný problém: Itálie 19. století nám očividně nezanechala ani vyšší hodnoty k uchování, ani činy, jež by posloužily jako základna. I ve starší italské historii pak nacházíme autenticky pravicové pozice jen sporadicky – země totiž postrádala jednotící sílu – jakou nacházíme v dějinách jiných zemí – která se časem upevnila z tradic starověkých monarchií aristokratické oligarchie.

Když tvrdíme, že pravice nemůže být charakterizována statickým konzervatismem, máme místo něj na mysli jisté hodnoty či ideje založené na pevných základech, jimž je však nutno dát odlišné výrazy, přiměřené vývoji – abychom předešli jejich překlenutí coby zastaralých –

tak aby získaly zpět, ovládly a kousek po kousku začlenily vše, co se s měnící se situací odvíjí. Jedině tak mohou lidé na pravici chápat „pokrok“; nejde o jednoduchý pohyb vpřed, jak si příliš mnoho lidí myslí – obzvláště pak na levici. Bernanos to velmi trefně označil za „únik vpřed“ („pitomci, kam dopředu utíkáte?“). „Progresivismus“ je slabost charakteru, cizí jakékoliv pravicové pozici. V neposlední řadě také proto, že člověk na pravici při posuzování směřování historie a duchovních hodnot – nikoliv těch materiálních či technických výdobytků – musel diagnostikovat úpadek, nikoliv pokrok nebo skutečný vzestup. Vývoj současné společnosti nás v tomto přesvědčení jen utvrzuje.

Postoje pravice jsou nevyhnutelně antikorporační, antiplebejské a aristokratické – proto jejich pozitivní protějšky spočívají v utvrzení ideálů řádně strukturovaného, organického, hierarchického státu, založeném na principu autority. V tomto posledním ohledu se často zapomíná na problémy s určením zdroje a požehnání tohoto principu. Očividně nemůže přijít zdola, tedy z lidu – z něhož při vší úctě ke všem dnešním i včerejším přívržencům Giuseppe Mazziniho nevychází *vox Dei* („hlas Boží“), spíše naopak. V úvahu pak nepřípadají ani diktátorská či bonapartistická řešení – ta mají totiž pouze přechodnou platnost v krizových situacích a jsou určené pouze k dosažení krátkodobých cílů.

Místo toho cítíme povinnost poukázat na dynastickou kontinuitu, pokud ovšem ve sféře monarchistických zřízení mluvíme o síle – a která byla nazvána „autoritářským konstitucionalismem“ – jež není jen čistě reprezentativní, ale také aktivní a regulační; na úrovni „decisionismu“, o němž mluvili De Maistre a Donoso Cortés v souvislosti s rozhodnutími představujícími poslední instanci. Instanci, jež v sobě nese zodpovědnost, kterou na sebe musí vzít osoba v případě nezbytnosti přímého zásahu, tehdy, když je stávající řád v krizi nebo se na politickou scénu tlačí nové síly.

Zdůrazněme však, že odmítnutí „statického konzervatismu“ se nevztahuje na úroveň základních principů. Ty totiž pro člověka na pravici vždy tvoří pevný bod, *terra firma* (pevnou zemi) tváří tvář změnám a nahodilostem a na tomto místě si kontrarevoluce zasluhuje přesné heslo. Lze užít – jen zdánlivě paradoxní – formule „konzervativní revoluce“. Zastřešuje veškeré úsilí o odstranění negativních stavů, nezbytné pro obnovu a náležité oživení toho, co má vnitřní hodnotu a není objektem diskusí a debat. Lze tak říci, že v časech krize a pokročilé subverze nelze přijít s revolučnější akcí, než je obnova takových hodnot. Starověké rčení *usu vetera novant* (užití starého i nového) vyjadřuje podobný postoj: renovace může pomoci uskutečnit oživení „starověkého“, tj. nezměnitelného tradičního odkazu.

Tímto pokládáme pozice člověka na pravici za dostatečně objasněné.

Úvaha Julia Evoly *Essere di Destra* původně vyšla v časopise *Roma* dne 19. března 1973. Český překlad pochází z anglické verze **To Be of the Right**, která vyšla na stránkách Gornahoor.